2020-21-RE

Causa 2020-21-RE

(El Boudouhi El Amraoui c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 138-2020. Recurs d'empara

Sentència del 26 de maig del 2020

BOPA núm. 77, del 3 de juny del 2020

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 de març del 2020, per la representació processal del Sr. Said El Boudouhi El Amraoui, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 6 de febrer del 2020, dictat per la Batllia de Guàrdia (Penal), i contra l'aute del 12 de febrer del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li les resolucions judicials dictades per la Batllia i pel Tribunal de Corts en fase d'instrucció que han vulnerat el dret a la llibertat esmentat pel fet de prolongar en excés la seva presó provisional sense aportar motius suficients i proporcionats a la seva excepcionalitat. D'acord amb l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, demana que s'ordeni el cessament de la presó provisional i la seva substitució de manera simultània per l'arrest domiciliari amb control monitoritzat, sota les instruccions, la supervisió i la decisió del Tribunal de Corts, i sota la vigilància eficaç del Servei de Policia;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 26 de març del 2020, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2020-21-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 21 d'abril del 2020, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 6 de febrer del 2020, la representació processal del Sr. Said El Boudouhi El Amraoui, el qual estava processat i en presó provisional des del 5 de maig del 2018 per un presumpte delicte major de tràfic il·lícit de drogues tòxiques cocaïna, èxtasi, metamfetamina, heroïna, LSD i marihuana en gran quantitat, va presentar una demanda d'*habeas corpus* per haver-se vulnerat el seu dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució.

1.2. Aquell mateix 6 de febrer del 2020, la Batllia de Guàrdia (Penal) va dictar un aute mitjançant el qual decidia denegar a limine la petició d'*habeas corpus* esmentada.

1.3. La representació processal del Sr. Said El Boudouhi El Amraoui va formular apel·lació contra aquesta decisió, i, el 12 de febrer del 2020, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què desestimava aquest recurs i confirmava l'aute de la Batllia de Guàrdia.

1.4. El 4 de març del 2020, la representació processal del Sr. Said El Boudouhi El Amraoui va presentar un recurs d'empara contra les dues resolucions que s'acaben de ressenyar per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- De manera prèvia, aquesta part exposa que ha hagut d'emprar el procediment d'*habeas corpus* per restablir el seu dret a la llibertat, atès que, el 7 de novembre del 2019, el Tribunal de Corts va considerar que no es podia presentar l'incident de nul·litat establert a l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, contra la decisió que acordava la quarta pròrroga de la presó provisional, ja que aquesta no era una decisió ferma ni definitiva.

- Contràriament a l'anàlisi efectuada pel Tribunal de Corts, considera que una demanda d'*habeas corpus* no està reservada a la privació de llibertat per part d'una autoritat administrativa, sinó que el concepte d'autoritat ha de comprendre també les autoritats judicials (article 6 de la Llei transitòria de procediments judicials).

- Afirma que, en aquest cas, la presó provisional i les seves pròrrogues vulneren el seu dret a la llibertat.

- Addueix que l'aute impugnat del Tribunal de Corts no està fonamentat en Dret i no està fonamentat de manera suficient, ja que els tribunals ordinaris no han efectuat una ponderació raonable i argumentada dels diferents elements que calia tenir en compte per decretar la presó provisional.

- Exposa que els tribunals ordinaris justifiquen el manteniment de la presó provisional per la gravetat del delicte presumptament comès, quan el Tribunal Constitucional ha declarat de manera constant

que aquesta no és per si sola una justificació suficient per mantenir la mesura de presó provisional.

- Així mateix aquests justifiquen també el manteniment de la presó provisional en el risc que intenti sostraure's a l'acció de la justícia; i, aquesta part considera que els tribunals ordinaris han sobrevalorat aquest risc, atès que va néixer a Andorra, té la nacionalitat andorrana, resideix de manera continuada a Andorra des del seu naixement, la seva família també hi resideix i hi manté els seus interessos.

- Destaca que els tribunals ordinaris no han tingut en compte el fet que va cooperar participant en una entrega controlada de la droga, la qual va permetre la detenció dels destinataris, supòsit en què el Codi penal preveu la possibilitat de reduir la pena a la meitat.

- També considera que no s'han tingut en compte les querelles presentades contra el destinatari de la droga per uns delictes d'amenaces i coaccions, ja que hauria introduït la droga al país atemorit per les amenaces contra ell i la seva família i per les coaccions sofertes.

- Recorda que tant la jurisprudència constitucional, com la del Tribunal Europeu dels Drets Humans, consideren que la presó provisional ha de ser una mesura excepcional i temporal, destacant que fa més de 22 mesos que està ingressat a la presó.

- Per tots aquests motius, conclou que és evident que l'ingrés en presó provisional, així com les seves pròrrogues successives, no són decisions equilibrades, ni proporcionades i no responen a les exigències constitucionals de la presó provisional.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del seu dret a la llibertat, que anul·li les resolucions impugnades, que s'ordeni el cessament de la presó provisional i la seva substitució de manera simultània per un arrest domiciliari amb control monitoritzat.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts considera que dins el concepte d'autoritat susceptible de vulnerar el dret a la llibertat, emprat per l'article 6 de la Llei transitòria de procediments judicials, no s'han de comprendre, lògicament, les autoritats judicials que, d'acord amb les normes de procediment, són objectivament competents per ordenar la privació de la llibertat d'una persona.

- Per tant, el procediment d'*habeas corpus* només és d'aplicació al cas de privació de llibertat d'una persona efectuada per una autoritat governativa o per un particular, però no per l'autoritat judicial.

- En cas d'impugnació de la legalitat de la presó provisional decretada per l'autoritat judicial, com és el cas en aquesta causa, la via processal que cal emprar no és la de l'*habeas corpus*, sinó la via ordinària dels recursos contra les decisions judicials.

- Així doncs, els greuges al·legats per la representació processal del recurrent sobre la insuficiència de motivació de la decisió que decretava la presó provisional, sobre l'apreciació desequilibrada dels diversos elements de la causa i sobre la vulneració consecutiva del dret a la llibertat del recurrent són qüestions que han de ser examinades i resoltes en el marc del procediment penal en què es va acordar la presó provisional.

- Per aquests motius, el Tribunal de Corts desestima el recurs d'apel·lació interposat contra l'aute de la Batllia de Guàrdia.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal considera que el procediment d'*habeas corpus* només té sentit quan la seva finalitat és la d'impugnar la privació de llibertat acordada per una autoritat administrativa i no, com en aquest cas, per una autoritat judicial.

- Efectivament, en la causa que ens ocupa, la impugnació de la privació de llibertat acordada per una autoritat judicial ha de seguir les vies de recurs ordinàries contra les decisions judicials.

- De manera subsidiària, respon a les acusacions sobre la insuficiència de la motivació de les decisions que acorden la presó provisional del recurrent i les seves pròrrogues.

- Destaca la gravetat del delicte de tràfic de droga imputat al recurrent, tant pel que fa a la quantitat, com pel que fa a la varietat dels productes.

- Recorda igualment que el recurrent ha estat condemnat en diverses ocasions per delictes de furt, d'introducció de producte estupefaent LSD pel seu propi consum i de tràfic de droga marihuana en grau de temptativa.

- Així mateix, posa de relleu que de la instrucció practicada es desprèn que la vinculació del recurrent amb el tràfic de droga no és esporàdica.

- Tots aquests elements duen a considerar que els tribunals ordinaris, tenint en compte rigorosament el contingut íntegre de les actuacions, han motivat de manera acurada la decisió de mantenir el recurrent en presó provisional.

- Per tant, el Ministeri Fiscal demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Atès que aquest recurs d'empara es fonamenta en l'article 9.3 de la Constitució, la qüestió constitucional que el Tribunal Constitucional ha de resoldre és la de saber si els autes de la Batllia de Guardia i del Tribunal de Corts, recaiguts en el marc d'un procediment d'*habeas corpus*, han vulnerat el dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució.

3.2. D'acord amb l'article 5 de la Llei transitòria de procediments judicials "*El procediment previst en l'article 9.3 de la Constitució té per objecte facilitar que tot detingut il·legalment pugui acudir a un òrgan judicial a fi que aquest es pronunciï sobre la legalitat de la seva detenció*".

3.3. D'acord amb l'article 6 d'aquesta mateixa Llei "*Es considera detingut il·legalment:*

a) Qui ho sigui per una autoritat, agent, funcionari o particular, sense que concorrin els supòsits legals i, fins i tot quan concorren aquests supòsits, la detenció s'hagi produït sense respectar les

formalitats i requisits legals.

b) Qui sigui il·lícitament internat en qualsevol establiment o lloc d'Andorra.

c) Qui estigui detingut per més temps del previst per la llei.

d) Qui, havent estat legalment privat de llibertat, no li siguin respectats els drets que la Constitució i les lleis garanteixin a tota persona detinguda".

3.4. D'aquestes disposicions se'n desprèn que el principi és el dret a la llibertat i el dret a la seguretat jurídica de les persones i que l'excepció és la seva privació o la seva limitació sota el control judicial.

3.5. El recurrent impugna la desestimació del seu *habeas corpus* efectuada pels autes del 6 de febrer del 2020, dictat per la Batllia de Guàrdia, i del 12 de febrer del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, els quals vulnerarien el seu dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució.

3.6. L'*habeas corpus* és un procediment establert a la Llei transitòria de procediments judicials que es pot utilitzar encara que el justiciable no estigui detingut en el moment de la presentació de la seva petició; efectivament, la posada en llibertat d'una persona detinguda no pot impedir que aquesta persona demani a l'autoritat judicial de pronunciar-se sobre la legalitat de la seva detenció.

3.7. L'*habeas corpus* és un procediment que la llei ha previst per impugnar una mesura de privació de llibertat acordada per una autoritat administrativa.

3.8. En aquesta causa, la privació de llibertat no és el resultat d'una decisió governativa, sinó d'una decisió judicial, la qual pot ser recorreguda a través dels recursos ordinaris.

3.9. Per consegüent, el Tribunal de Corts ha fonamentat en Dret la seva decisió de desestimar la demanda d'*habeas corpus*.
3.10. En el seu aute de desestimació de l'*habeas corpus,* el Tribunal de Corts dona resposta a les al·legacions del recurrent relatives al caràcter arbitrari de la presó provisional decretada, així com de les seves pròrrogues, tot i examinar si aquesta presó provisional i aquestes pròrrogues han constituït o no una afectació desproporcionada a la llibertat individual.

3.11. El Tribunal Constitucional constata que la presó provisional decretada i les seves pròrrogues es justifiquen en la gravetat dels fets imputats al recurrent, en les condemnes penals anteriors per fets similars i en el risc de la seva sostracció a l'acció de la Justícia.

3.12. Aquests motius estan expressament establerts en els apartats 1 i 2 de l'article 103 del Codi de procediment penal i les decisions judicials que decreten la presó provisional i les pròrrogues successives es fonamenten en elements que no permeten considerar que aquestes siguin irraonables o desproporcionades.

3.13. Cal concloure, doncs, que les resolucions impugnades no han vulnerat el dret a la llibertat personal i, per tant, aquest recurs d'empara ha de ser desestimat.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la

Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara 2020-21-RE interposat per la representació processal del Sr. Said El Boudouhi El Amraoui contra l'aute del 6 de febrer del 2020 de la Batllia de Guàrdia (Penal), i contra l'aute del 12 de febrer del mateix any del Tribunal de Corts, dictats en el marc del procediment d'habeas corpus.

2. Declarar que no s'ha vulnerat el dret a la llibertat, establert a l'article 9.1 de la Constitució.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Said El Boudouhi El Amraoui, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 26 de maig del 2020.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Jean-Yves Caullet
Magistrat